

Romanicii, împrumutînd numele de locuri de la slavi, le pronunţau aşa cum le auzeau de la populaţia de limbă slavă. Pe măsură ce un toponimic îşi schimba aspectul în rostirea elementului etnic de limbă slavă, el se schimba — adaptîndu-se la noul aspect fonetic — şi în pronunţarea romanicilor. Cînd, prin secolul al XII-lea sau al XIII-lea, **Gorodnik* a devenit în rostirea slavilor *Horodnik*, forma cea nouă a fost adoptată şi de romanici. Procesul acesta a luat sfîrşit în urma precumpănirii elementului romanic — îndeosebi la poalele munţilor care serveau de vîratic¹²⁶, de ex. în Maramureş şi în Valea Moldovei — care, sub conducerea unor căpetenii (cneji, voievozi), viitori feudali, întemeiază primele organizaţii prestatale cu caracter romanic¹²⁷. Populaţia slavă, bilingvă, adoptă definitiv limba organizatorilor acestor formaţii de stat de după invazia mongolă şi mai tîrziu ai statului feudal al Moldovei.

Toponimicele slave prezintă azi aspectul pe care l-au avut în epoca imediat precedentă asimilării slavilor. După romînzarea acestora, aspectul toponimicelor n-a mai suferit schimbări datorite inovaţiilor slave, ci ele au fost supuse legilor fonetice romîneşti. **Doroguh* « al lui Dorogun »¹²⁸ a devenit în rostirea slavilor *Dorohuh* (în documente e scris cu *g* chirilic, dar acesta reda pe *h*, ca în grafia actuală ucraineană). Romîni vor fi rostit înţii *g* în acest nume; apoi pronunţarea romînească s-a adaptat celei slave, *g* fiind înlocuit cu *h* prin secolul al XII-lea. În rostirea romînească, după asimilarea slavilor prin sec. XIII—XIV, forma toponimicului s-a modificat în urma identificării sufixului slav *-uh* cu sufixul, romînesc *-oñ*. După trecerea la iod a lui *ñ*, fenomen fonetic romînesc, pe la începutul secolului al XVI-lea, toponimicul a luat aspectul de astăzi. Dacă slavii ar fi fost romînizaţi înainte de secolul al XII-lea, romîni ar fi păstrat o formă cu *g*: **Dorogoh*, **Gorodnic*. În acest caz s-ar fi păstrat şi ierurile neintense, dispărute prin acelaşi secol: **Gorodenic*. Dacă slavii ar fi dispărut în secolul al VIII-lea, cum s-a întîmplat în Grecia, atunci romanicii ar fi auzit forme fără pleofonie: **Gordenic* sau chiar **Gardenic* (cf. în Grecia Γαρδίκιον < **gardьkь*, devenit în slava meridională *gradьcь*)¹²⁹. Faptul că populaţia slavă s-a menţinut pînă prin secolul al XIV-lea a avut drept rezultat aspectul relativ recent al toponimicelor slave. Numai inovaţiile slave (ucrainene) mai noi nu sînt ogîndite în toponimice, ca de ex. trecerea la *u* a lui *l* de la sfîrşitul silabei (cf. *Dolha* ~ ucr. *douha*) sau trecerea la *i* a lui *o* din silabă închisă (cf. [*Hord*]ou, [*Răd*]dăuşi ~ ucr. *-iу, -iуci*).

¹²⁶ Vezi harta munţilor noştri cu păstorit intens întocmită de I. Conea (*Vechile tirguri-nedei de pe culmile Carpaţilor*, în « Buletin ştiinţific, Secţia de ştiinţe geologice şi geografice », II- 1957, p. 111). Cele două ţări romîneşti, Muntenia (avînd raporturi intense cu Ţara Făgăraşului şi Ţara Haţegului) şi Moldova (avînd legături cu Maramureşul), şi-au avut nucleul la poalele munţilor din cele două arii muntoase cu păstorit intens. Aici trebuie căutată cauza care a dus la constituirea a două ţări romîneşti.

¹²⁷ Organizaţiile de stat ale populaţiei de limbă slavă au fost zdruncinate şi chiar desfiinţate de năvălirile nomazilor de neam turcic din marea stepă eurasiatică (cazari, pecenegi, cumani etc.). (Moldova s-a numit mult timp Cumania). Îndeosebi marea invazie mongolă din prima jumătate a secolului al XIII-lea a dezorganizat complet înjgheburile de stat ale slavilor.

¹²⁸ SCL, IV, p. 74.

¹²⁹ Vezi M a x V a s m e r, *Die Slaven in Griechenland*, Berlin, 1940, p. 287 urm., 318. Cf. « Dacoromania », X, p. 234.